

A photograph of two children jumping over a blue metal fence in a park. The child on the left is a girl with long blonde hair, wearing a yellow hoodie with 'STADIUM TOUR' and 'BIFF' printed on it, and blue overalls. The child on the right is a girl with long dark hair, wearing a red long-sleeved shirt and blue jeans. They are both in mid-air, having just jumped over the fence. The background shows a brick building and trees.

Vestiging in beeld.
Pedagogisch werkplan
van onze vestiging
St Adrianustraart/Piuslaan
buitenschoolse opvang (bso)
2026

Inhoud:

Vestiging in beeld.

Inleiding.

- Pedagogisch Kompas in het kort

Nuttige informatie: van dagindeling tot basisgroepen.

- Eigenheid van onze vestiging
- Onze vestiging
- Basisgroepen
- Beroepskrachten in opleiding, stagiairs en vrijwilligers
- Anders gekwalificeerde beroepskrachten

Opvoeden doen we samen.

Met ouders

- Kennismaken en wennen
- De mentor
- Elkaar informeren
- Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Door groepsmanagement

- Gedifferentieerd werken
- Teamwerk
- Samen kinderen volgen
- Naar een volgende groep
- Signaleren van bijzonderheden
- Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen
- Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

Met andere organisaties

- Samenwerken met het onderwijs
- Samenwerken met andere organisaties

In een rijke uitdagende omgeving.

- Verschillende soorten bso's
- Indeling van de ruimte
- Inrichting van de hoeken en plekken
- Geordend materiaal
- Buitenruimte
- Duidelijkheid voor ieder kind

Met ruimte voor initiatief.

- Vrij spel en uitnodigende activiteiten

- Eten en drinken
- De overgang van school naar bso

Altijd in dialoog.

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Overige pedagogische kwaliteitseisen.

- Extra opvang afnemen
- Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Bijlage 1. De ontwikkelingsgebieden op een rij

Bijlage 2. Activiteiten domeinen

Bijlage 3. Overzicht formulieren pedagogisch werkplan

Bijlage 4. Begrippenlijst

Bijlage 5. Gebruikte literatuur

Vestiging in beeld.

Pedagogisch werkplan van onze vestiging voor buitenschoolse opvang (bso)

Naam vestiging: **St Adrianusstraat /Piuslaan**

Adres vestiging: St Adrianusstraat 64/ Vestiging Piuslaan 68

Op onze vestiging is de leidinggevende: Mbarka Abazar en Charlotte Macias Herps

Zij krijgen leiding van: **Edwin Bakers**

Inleiding.

Dit pedagogisch werkplan is bestemd voor iedereen die benieuwd is naar onze vestiging – van ouders en verzorgers tot medewerkers van de GGD. Voor onze eigen pedagogisch professionals is het een naslagwerk. Het pedagogisch werkplan beschrijft de sfeer op onze vestiging én de manier waarop we voldoen aan de wettelijke pedagogische eisen.

Het pedagogisch werkplan *Vestiging in beeld* ligt in het verlengde van het *Pedagogisch Kompas*, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG.

Pedagogisch Kompas in het kort

Kinderen zijn ontdekkers, onderzoekers, kunstenaars, kunstmakers, wetenschappers en handarbeiders – alles is in aanleg aanwezig. En elk kind is uniek. Geboren met een eigen aard, karakter, aanleg en talenten. Het is aan ons om die te zien, om ieder kind in beeld te hebben. Wij willen alle kinderen veel verschillende ervaringen bieden waardoor ze steeds een volgende stap kunnen zetten op hun ontwikkelpad. Elke dag weer.

We leren de kinderen kennen door goed naar ze te kijken en te luisteren. Voelt het kind zich goed (welbevinden)? En is de betrokkenheid hoog? Dat zijn de vragen die ertoe doen.

De antwoorden geven ons onmiddellijk feedback over onze inzet en de interactie met de kinderen. Doen we de goede dingen? We zien het direct: welbevinden en betrokkenheid zijn de graadmeters. Zowel voor een individueel kind als voor de groep.

Dagelijks stimuleren we het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen met vier pijlers:

- Opvoeden doen we samen
- In een rijke uitdagende omgeving
- Met ruimte voor initiatief
- Altijd in dialoog

In dit pedagogisch werkplan van de vestiging lees je hoe we praktisch invulling geven aan de vier pijlers.
In het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG lees je meer over de visie erachter.

Nieuwsgierig naar ons complete pedagogisch beleid? Kijk op onze website.

Nuttige informatie: van dagindeling tot basisgroepen.

In dit hoofdstuk: een beschrijving van de vestiging, de basisgroepen en de inzet van beroepskrachten in opleiding.

Eigenheid van onze vestiging

Onze BSO in het kort

BSO St. Adrianusstraat en BSO Piuslaan werken samen als één hechte buitenschoolse opvang voor kinderen van 4 tot 12 jaar binnen SPIL Tuindorp.

Bij ons krijgen kinderen veel ruimte voor **vrij spel**. Ze kiezen zelf wat ze willen doen: een spelletje spelen, lezen, knutselen, bouwen of gewoon gezellig kletsen. Daarnaast organiseren we **activiteiten** om kinderen nieuwe dingen te laten ontdekken en vaardigheden te ontwikkelen. Denk aan een silent disco, sport en spel in de gymzaal, Picoo-spellen (gamecontroller), koken, knutselen en buitenspelen in de tuin, op het schoolplein of het gemeenteveld. Ook maken we drie dagen per week gebruik van een sportzaal van de gemeente, ideaal voor actieve spellen, zeker bij slecht weer.

Activiteiten en ontwikkeling

Wij bieden een gevarieerd activiteitenaanbod op basis van zes ontwikkeldomeinen: **Beleef, Ontmoet, Maak, Experimenteer, Beweeg** en **Click**. Deze domeinen stimuleren alle ontwikkelgebieden van kinderen in een uitdagende omgeving, met ruimte voor eigen initiatief en samenwerking. Kinderen kunnen vrij kiezen om deel te nemen aan activiteiten of zelfstandig te spelen. Dit vergroot hun betrokkenheid en welbevinden.

Onze vestiging

BSO St. Adrianusstraat bestaat uit:

- Dino's; kinderen van -7 jaar.
- Panters 1; kinderen van 7-13 jaar. Op vrijdag zijn er ook kinderen vanaf 7 jaar.
- Panters 2; kinderen van 9-13 jaar

BSO St. Adrianusstraat is op schooldagen maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag geopend van 14.45-18.30 uur en op woensdagen van 12.45-18.30 uur.

In schoolvakanties en op studiedagen zijn we open van 7.30-18.30 uur.

Bij de BSO groepen Draken en Schorpioenen aan de Piuslaan bieden we opvang aan kinderen van 4-13 jaar.

Bij de Piuslaan hebben we ook BSO groep De Guppies hier spelen kinderen van 4-13 jaar.

Korein St. Adrianusstraat werkt nauw samen met Korein Piuslaan. In de praktijk ervaren ouders, kinderen en

Professionals de locaties Korein Piuslaan en Korein St. Adrianusstraat als 1 team----1 doel: "Alles in het belang van kindontwikkeling"

LRK BSO St. Adrianusstraat:

788605021

BSO Piuslaan – Pedagogisch Werkplan

Groepen en Locatie

BSO Piuslaan bestaat uit drie verticale groepen: **Guppies**, **Schorpioenen** en **Draken** (leeftijd 4 t/m 13 jaar). De groepen maken gebruik van verschillende ruimtes in basisschool *De Wilakkers*: de hal met podium, nisjes, gymzaal en keuken.

Samenwerking

BSO Piuslaan werkt nauw samen met Korein St. Adrianusstraat. Voor ouders, kinderen en professionals functioneren beide locaties als één team met één doel: *alles in het belang van kindontwikkeling*. Samen met basisschool De Wilakkers vormen zij **SPIL Tuin**

structuur en Werkwijze

Kinderen starten in hun eigen basisgroep en melden zich daar aan. Zo weten zij bij welke pedagogisch medewerkers zij horen. Daarna kunnen zij zelfstandig op ontdekking gaan binnen de beschikbare ruimtes.

Pedagogisch professionals zijn actief betrokken bij het spel, maar geven kinderen ook ruimte om zelf te ontdekken en experimenteren. De inrichting stimuleert zelfstandigheid: materialen zijn toegankelijk en kinderen worden uitgedaagd om initiatief te nemen, ook tijdens eet- en drinkmomenten.

Domeinen en Activiteiten

We werken met verschillende domeinen om een gevarieerd aanbod te bieden: **Beleef**, **Ontmoet**, **Maak**, **Experimenteer**, **Beweeg** en **Click**. Kinderen kiezen zelf of zij deelnemen aan activiteiten of vrij spelen.

- **Podium:** bouwmaterialen

- **Nisjes:** rust en terugtrekplekken
- **Hal:** leeshoek en hutten bouwen (met blokken, niet met boeken)
- **Buiten:** fysiek en beweegspel
Stoeien is niet toegestaan in de BSO-ruimtes.

Pedagogische Visie

Vertrouwen is het sleutelwoord. Dagelijks werken zeven pedagogisch professionals volgens een rouleerschema, ieder verantwoordelijk voor een domein. Kinderen weten wat van hen verwacht wordt en volgen vaste afspraken, zoals aanmelden bij hun basisgroep en het plaatsen van hun foto op het whiteboard.

Eet- en drinkmomenten zijn flexibel, maar vinden altijd aan tafel plaats. Professionals stimuleren kinderen om voldoende te eten en drinken en bieden ondersteuning waar nodig.

Samenwerking en Ontwikkeling

Ons team zoekt actief verbinding binnen SPIL Tuindorp. Pedagogisch professionals blijven zich ontwikkelen, zien kinderen, geven ruimte aan initiatieven en zorgen voor een uitdagend spelaanbod. Dit draagt bij aan het zelfvertrouwen van kinderen en helpt hen hun talenten te ontdekken.

LRK-nummer BSO Piuslaan: 196482136

Basisgroepen

Op onze vestiging vangen we kinderen op in basisgroepen. We werken met vaste groepen kinderen en een vast team van pedagogisch professionals. De basisgroepen kennen vaste (start) momenten en herkenbare rituelen. Ongeacht de samenstelling van de basisgroepen en de verdeling van de pedagogisch professionals over de basisgroepen, is er voor elk kind een uitdagende omgeving met een diversiteit aan materialen, speelplekken en speelkameraden, hebben we aandacht voor de (ontwikkel)behoefte van kinderen en kunnen kinderen terecht bij alle aanwezige pedagogisch professionals.

Op onze vestigingen Adrianusstraat en Piuslaan hebben wij de volgende basisgroepen:

Naam groep	Leeftijdsopbouw basisgroep	Maximale omvang basisgroep	Personele inzet

VSO Adrianusstraat Piuslaan	4-13 jaar Maandagt/mvrijdag	22	2
BSO Dinos	4-7 Maandag t/m vrijdag	20	2
BSO Panters 1	8-13 jaar (op vrijdag vanaf 7 jaar) Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag	24 (in schoolvakanties en op studiedagen max. 30 kinderen)	2
BSO Panters 2	10-13 jaar Maandag, dinsdag en donderdag	12	1
Guppies	4 t/m 13 jaar Ma, di en do	max 30	Er worden nu in totaal 77 kinderen geplaatst met 7 pedagogisch professionals
Schorpioenen	4 t/m 13 jaar Ma, di en do	max 30	
Draken	4 t/m 13 jaar Ma, di en do	max 30	

Tijdens het kennismakingsgesprek vertellen we ouders en het kind met welke groepen we werken en in welke groep het kind zit. We vertellen ook uit welke leeftijd de groep is opgebouwd.

Met de samenstelling van onze basisgroepen maken we opvang beschikbaar voor zo veel mogelijk kinderen. We zorgen voor een evenwichtige verdeling van de pedagogisch professionals over de verschillende basisgroepen, rekening houdend met de ontwikkel- en begeleidingsbehoeften van de kinderen en de stabiliteit van de opvang. Ook houden we rekening met de affiniteit, talenten en expertise van de pedagogisch professionals. Als in de praktijk blijkt dat de verhouding van het aantal professionals per groep moet worden bijgesteld n.a.v. bovenstaande, wordt dit binnen het team besproken en naar een passende oplossing gezocht.

In onze basisgroepen vangen we kinderen op

- Tijdens de gezamenlijke (start)momenten bieden we extra aandacht voor de overgang van school naar de BSO we de kinderen zorg en aandacht die zij nodig hebben. Dat betekent het bieden van nabijheid, veiligheid en vaste rituelen die passen bij het kind. Gedurende de gehele middag wordt dit gemonitord

Basisgroepen en werkwijze Adrianusstraat:

Bij Korein St. Adrianusstraat werken we met drie basisgroepen voor de jongste kinderen Dino,s zij maken gebruik van de ruimte van de Vosjes(peuterwerk). De oudste kinderen: **Panters 1** en **Panters 2**. Zij

maken gebruik van de gehele bovenverdieping en hanteren een **open-deurenbeleid**. Kinderen herkennen hun basisgroep door vaste rituelen en afspraken, zoals het spelenderwijs benoemen van de groep bij het schoolhek. Bij binnenkomst hangen twee whiteboards met de namen van de kinderen per basisgroep. Elk kind plaatst zijn/haar magneet op het juiste bord en verplaatst dit zelf bij het wisselen van ruimte. Dit zorgt voor overzicht voor kinderen, ouders en medewerkers. Binnen het dagritme houden we rekening met autonomie en zelfstandigheid, en stemmen we activiteiten af op hun behoefte aan uitdaging.

Indeling en activiteiten

Kinderen vanaf 10 jaar worden bewust geplaatst in **Panthers 2**, zodat we activiteiten kunnen aanbieden die aansluiten bij de tienerleeftijd, zoals koken, digitale spellen (10+), technische experimenten en uitstapjes.

Personeelsverdeling

We streven naar zoveel mogelijk **vaste gezichten** per basisgroep voor stabiliteit en herkenbaarheid. De personeelsplanning wordt per locatie berekend met de **BKR Rekentool (1ratio.nl)**. Als de groepssamenstelling vraagt om aanpassing (bijvoorbeeld door veel jonge kinderen of een uitdagende groep), bespreken we dit in het team en zoeken we een passende oplossing.

Afstemming en samenwerking

Wanneer opvang in de eigen basisgroep niet mogelijk is, wordt het kind tijdelijk in een andere basisgroep geplaatst. Afspraken hierover worden per kind met ouders afgestemd en schriftelijk vastgelegd. Als een kind bij St. Adrianusstraat geplaatst is, maar wil spelen bij Piuslaan, stemmen we dit af met alle betrokkenen en leggen afspraken schriftelijk vast.

Piuslaan:

Wij hebben drie basisgroepen voor kinderen van 4 tot en met 13 jaar. Zij maken gebruik van de ruimtes van de BSO. In het dagritme houden we rekening met hun behoefte aan autonomie en zelfstandigheid. Door te werken in domeinen stemmen we omgeving en activiteiten beter af op hun behoeften. Als blijkt dat de verhouding medewerkers-kinderen moet worden aangepast (bijvoorbeeld door veel jonge kinderen of een uitdagende groep), bespreken we dit in het team en zoeken we een passende oplossing.

Wanneer kinderen onverhoopt niet kunnen worden opgevangen in de eigen basisgroep, worden zij opgevangen in een tweede basisgroep. Afspraken hierover worden per kind met ouders afgestemd en schriftelijk vastgelegd.

Net als alle vestigingen van Wij zijn JONG werken wij volgens de BKR-rekentool van de Rijksoverheid. Daarmee berekenen we hoeveel pedagogisch professionals er minimaal aanwezig moeten zijn op een vestiging.

Onze gangbare personeelsdiensten en pauzetijden tijdens schooldagen zien er als volgt uit:

Diensten	Pauzetijd tussen	Pauzeduur per professional
14.30– 17.00		
14.30– 17.30	-	-
14.30 –18.00	-	-
14.30– 18.30	-	-
12:15-17.15		
11.45-17.30	14.00-14.30 uur	30
12.15-18.30	14.00-14.30 uur	30
11.45 -18.30	14.00-14.30 uur	30

Onze gangbare personeelsdiensten en pauzetijden tijdens schoolvakanties en studiedagen van de basisschool zien er als volgt uit:

Diensten	Pauzetijd tussen	Pauzeduur per professional
7.30 - 17.00 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
8.00 - 17.30 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
8.30 - 18.00 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
9.00 - 18.30 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten

Na de dagelijkse schooltijd en ook gedurende vrije middagen van de basisschool wijken we maximaal een halfuur per dag af van de BKR. Wanneer onze BSO tien uur of meer open is, wijken we maximaal drie

uur per dag af. Tijdens het afwijken van de BKR zetten we minimaal de helft van het aantal pedagogisch professionals in. In ons basisrooster is concreet te zien hoe de inzet van pedagogisch professionals is geregeld voor elke groep apart.

De meest voorkomende momenten waarop we afwijken van de BRK zijn tijdens openen en sluiten van de groep en gedurende pauzetijden van de pedagogisch professionals. Tijdens deze momenten kunnen kinderen vrijspelen in onze rijke uitdagende omgeving en/of worden er gezamenlijke activiteiten georganiseerd. Dit biedt pedagogisch professionals de mogelijkheid om kinderen te observeren en aan te sluiten bij hun spel en/of activiteit. Op deze manier kunnen de pedagogisch professionals, ook met minder pedagogisch professionals op de groep, tegemoet blijven komen aan de behoeften van kinderen.

Bij de volgende (spel)activiteiten verlaten de kinderen de basisgroep:

Activiteiten en uitstapjes

Wij organiseren activiteiten vanuit verschillende ontwikkelingsdomeinen om aan te sluiten bij de interesses en ontwikkelbehoeften van de kinderen.

Daarnaast plannen wij regelmatig uitstapjes in de directe omgeving, zoals naar het Burgplein, het Bonifaciuspark en het Stadswandelpark. Deze uitstapjes stimuleren ontdekken, bewegen en sociale interactie. Kinderen gaan lopend naar deze locaties onder begeleiding van pedagogisch medewerkers, waarbij altijd wordt voldaan aan de geldende kind-ratio.

Tijdens schoolvakanties organiseren wij extra activiteiten via de Activiteitenfabriek, zoals bezoeken aan Jump XL, musea en theaters.

Voor uitstapjes buiten de buurt maken wij gebruik van taxivervoer. Ook hierbij gaat altijd een pedagogisch medewerker mee om de veiligheid en begeleiding van de kinderen te waarborgen.

Tijdens de vakantie of op schoolvrije dagen zijn kinderen langere dagen bij ons. We hebben dan een ander dagritme met afwisseling tussen vrij spel en uitnodigende activiteiten. Onze dagindeling in de vakantie of tijdens een schoolvrije dag ziet er zo uit:

	Tijd	Opmerking
Ontvangst	07:30 - 09:00	De kinderen van de Panthers verzamelen voor 08:00u bij de Dino's
Dagactiviteiten	09:00 - 17:00	Fruitmoment
		Vrij spel
		Spelactiviteiten
		Lunch
		Activiteit of uitstapje
		Vrij spel

		Tussendoortje
Afsluiting	17:00 - 18:30	Vanaf 18:00u gaan de kinderen van de Piuslaan naar de St. Adrianusstraat (Dino's)

Piuslaan:

- **07.30 – 09.00 uur:** Ontvangst aula/hal
Kinderen spelen vrij in diverse hoeken in de aula/hal.

Dagprogramma

- Fruitmoment
- Vrij spel
- Spelactiviteit binnen en/of buiten (aanbod domeinen/activiteitenfabriek) en/of uitstap
- Lunch
- Activiteit of uitstap
- Vrij spel
- Snack
- **17.00 – 18.30 uur:** Ophalen
- **18.00 uur:** Loopt 1 pedagogisch professional met de kinderen die er nog zijn naar de Dino's bij de Adrianusstraat.

Adrianusstraat:

- **07.30 – 08.00 uur**
Kinderen worden gebracht bij BSO Dino's (St. Adrianusstraat). Zij kunnen vrijspelen in verschillende speelhoeken of in de tuin
- **08.00 uur**
Kinderen van de Panthers gaan naar hun eigen basisgroep.
- **09.00 uur – Start dagprogramma**
- Fruitmoment
- Vrij spel
- Spelactiviteiten binnen en/of buiten, eventueel een uitstap
- Lunch
- Activiteit of uitstap
- Vrij spel
- Tussendoortje
- Buitenspelen

- **17.00 – 18.30 uur**
Ophalen van de kinderen.

Studiedagen

- Tijdens studiedagen ontvangen we de Dino's tussen 07.30 – 08.15 uur bij Korein St. Adrianusstraat.
Vanaf 08.15 uur tot 13.00 uur gaan we naar basisschool **De Wilakkers** (maandag, dinsdag, donderdag) voor activiteiten. Deze vinden plaats in de centrale hal/aula de speelzaal en/of buiten op het schoolplein. De lunch eten we bij De Wilakkers. Daarna keren we met de hele groep terug naar Korein St. Adrianusstraat.
- Voor kinderen kan opvang in de centrale hal van school een leuke afwisseling en verrijking zijn. Tegelijkertijd kan het spannend zijn om naar een andere locatie te gaan. We besteden hier aandacht aan door:
 - Kinderen te betrekken bij de voorbereiding, bijvoorbeeld door samen het programma te bespreken;
 - Ouders te informeren via het ouderportaal, zodat zij hun kind kunnen voorbereiden.
 - Valt de studiedag op een woensdag? Dan gaan de Dino's van 08.15 – 13.00 uur naar BSO De Panters voor activiteiten. Deze organisatie is nodig omdat op studiedagen ook peutergroep De Vosjes gebruikmaakt van het lokaal waar normaal de Dino's spelen.

Momenten van verbinding

De vaste eet- en drinkmomenten vinden plaats aan tafel per groep, zodat kinderen ook in vakantieperioden meerdere keren per dag een verbindingsmoment hebben.

Vestiging overstijgende opvang

Op onze vestiging maken wij gebruik van vestiging overstijgende opvang bij Korein BSO St. Adrianusstraat/Piuslaan voor verschillende activiteiten vanuit de domeinen. Wanneer een kind binnenkort overgaat naar de BSO aan de St. Adrianusstraat, maken we samen met het kind, de ouders en de pedagogisch professionals van St. Adrianusstraat afspraken over het wemmoment.

Aandacht voor kinderen bij overstap naar andere vestiging

Voor kinderen kan opvang op een andere vestiging een aangename afwisseling en verrijking zijn, maar ook spannend. We besteden hier tijd en aandacht aan door:

- Samen met kinderen bespreken welke activiteiten op het programma staan.
- Bespreken of zij al kinderen kennen op de andere vestiging (van eerdere vakanties, school of buurt).
- Kinderen rondleiden op de nieuwe vestiging of laten rondleiden door kinderen van die vestiging.
- Kennismakingsactiviteiten organiseren, zodat kinderen elkaar leren kennen.
- Bij groepsactiviteiten zorgen voor een mix van bekende en onbekende kinderen.
- Regels op elkaar afstemmen en bespreken met de kinderen.

Planning en communicatie

Door middel van een planning maken we zichtbaar op welke dagen er vestiging overstijgende opvang plaatsvindt. Deze planning en de inhoudelijke vormgeving worden tijdig gedeeld met ouders.

Pedagogisch professionals die van een andere vestiging meekomen, zijn bekend met Piuslaan en St Adrianusstraat en op de hoogte van de belangrijkste kenmerken van het beleid.

Pedagogisch professionals van Piuslaan die naar St. Adrianusstraat gaan, zijn daar ook bekend.

Het pedagogisch werkplan en het werkplan rondom veiligheid en gezondheid zijn op de website te vinden

Beroepskrachten in opleiding, stagiairs en vrijwilligers

Naast onze professionals werken er regelmatig beroepskrachten in opleiding (BBL'ers), stagiairs en vrijwilliger op onze vestiging. We hanteren het BBL- en stagebeleid en het vrijwilligersbeleid van Wij zijn JONG.

Beroepskrachten in opleiding en stagiairs

Op onze vestiging zijn regelmatig één of meerdere BBL'ers en stagiairs aanwezig die worden opgeleid tot pedagogisch professional. Zij doen ervaring op in de dagelijkse verzorging van kinderen, het begeleiden van kinderen in groepsverband én individueel. Ze worden vaardig in het bedenken en ontwikkelen van activiteiten en het creëren van een vertrouwde omgeving waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dit alles gebeurt onder de verantwoordelijkheid van een werkbegeleider: een ervaren pedagogisch professional met expertise in het begeleiden en coachen van stagiairs en BBL-medewerkers.

Naarmate de opleiding vordert, groeit de zelfstandigheid van de BBL'er of stagiair. De focus ligt op het handelingsbekwaam maken van de BBL'er of stagiair met de meest voorkomende werkzaamheden binnen het dagprogramma. De werkbegeleider speelt hierin een centrale rol en wordt daarbij

ondersteund door de praktijkopleider. Samen zorgen zij voor een goede begeleiding, onder andere door middel van begeleidingsgesprekken, voortgangsgesprekken met de opleiding en praktische ondersteuning op de werkvloer. De begeleiding vindt 1 x in de 2 weken plaats met de werkbegeleider/stagebegeleiders. 4x per jaar met de vestigingsmanager.

Een BBL'er wordt bij ons ook ingezet als vast gezicht op de groep. Het betreft hier BBL'ers die het eerste leerjaar van de kwalificerende opleiding aantoonbaar hebben afgerond, er is sprake van schriftelijke instemming tussen de BBL'ers, de interne stagebegeleider en de opleidingsbegeleider, het aantal in te zetten BBL'ers is beperkt tot een in de wet bepaald maximumaantal en naast deze persoon werkt altijd minimaal 1 andere gekwalificeerde beroepskracht.

Vrijwilligers.

Op onze vestiging assisteert een vrijwilliger op de groep of bij huishoudelijke werkzaamheden. Vrijwilliger worden begeleid door de pedagogisch professionals van de groep waar ze werken.

Anders gekwalificeerde beroepskrachten

Op onze vestiging maken wij geen gebruik van anders gekwalificeerde beroepskrachten.

Opvoeden doen we samen.

De praktische invulling van de pijler 'Opvoeden doen we samen' heeft drie onderdelen: het contact met ouders, ons groepsmanagement, en de samenwerking met andere organisaties zoals basisscholen. Samen zetten we ons in voor de kinderen, zodat zij hun mogelijkheden en talenten optimaal kunnen ontwikkelen.

Opvoeden doen we samen – met ouders

In dit deel: kennismaken en wennen, de mentor, elkaar informeren en samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen.

Kennismaken en wennen

In de eerste periode leggen we de basis van de vertrouwensrelatie tussen de ouders, het kind en de pedagogisch professionals. Het ene kind heeft meer moeite met nieuwe situaties of een nieuwe omgeving dan het andere. We besteden daarom bewust aandacht aan het wennen. Hoe eerder een kind zich veilig voelt bij ons (welbevinden), hoe sneller het betrokken kan spelen. Tijdens de kennismaking zoeken we met de ouders naar een manier van wennen die prettig is voor hun kind. In de wenperiode kijken we samen naar het welbevinden en we evalueren hoe het met hun kind gaat, zodat we eventueel iets kunnen aanpassen.

Nieuw bij de BSO

Wanneer kinderen en ouders starten bij de BSO, vindt eerst een kennismaking plaats in de vorm van een rondleiding. Tijdens deze rondleiding wordt uitleg gegeven over de pedagogische werkwijze, de basisgroepen en de dagstructuur. Na afronding van de inschrijving neemt een pedagogisch professional contact op met de ouders om een intakegesprek in te plannen. Tijdens dit gesprek is er ruimte voor ouders om te vertellen wie hun kind is en welke gewoontes belangrijk zijn. Ook krijgen ouders uitleg over het kindvolgsysteem **KIJK**, ontvangen zij de formulieren voor algemene gegevens en worden afspraken gemaakt over het wenproces.

Overgang tussen BSO-groepen

De doorstroom van kinderen binnen de BSO vindt plaats op basis van leeftijd, ontwikkeling en beschikbare plekken. Ongeveer twee maanden vooraf stemmen de klantadviseur, vestigingsmanager en pedagogisch professionals de mogelijke doorstroom af. Hierbij wordt bekeken welke kinderen toe zijn aan een volgende groep. Waar mogelijk wordt rekening gehouden met het samen overgaan van vriendjes of klasgenootjes, al kan dit niet altijd worden gegarandeerd.

Ongeveer één maand vóór de overgang worden ouders geïnformeerd via Konnect of mondeling. Ouders kunnen aangeven of zij behoefte hebben aan een eindgesprek en/of een startgesprek. In deze periode wordt het wenproces verder afgestemd met ouders en kind.

Wennen aan nieuwe groep

Kinderen krijgen de mogelijkheid om vooraf één of meerdere keren te oefenen in de nieuwe groep of op de nieuwe locatie. Tijdens deze wennmomenten worden zij begeleid door een pedagogisch

professional, waarbij wordt gekeken naar de behoeften van het kind. Waar mogelijk oefenen kinderen samen met andere kinderen. Wijzigingen in de groepsindeling worden vastgelegd in het ouderportaal en ouders worden hierover altijd vooraf geïnformeerd.

Hieronder lees je hoe we kinderen laten wennen aan de nieuwe groep:

Nieuw bij BSO:

Voor kinderen en ouders die volledig nieuw komen bij Korein St. Adrianusstraat bestaat de eerste kennismaking uit een rondleiding waarin aan ouders duidelijk de pedagogische werkwijze en de planning van basisgroepen wordt uitgelegd.

Zodra de inschrijving rond is neemt de pedagogisch professional contact op met de ouders om een afspraak te maken voor een intakegesprek. Tijdens dit startgesprek is er ruimte voor ouders om te vertellen wie hun kind is en wat zijn of haar gewoontes zijn. Tijdens dit gesprek krijgen de ouders de formulieren voor algemene gegevens mee zodat zij dit thuis in kunnen vullen en wordt er uitgelegd hoe het kind volgsysteem "KIJK" werkt. De pedagogisch professional stemt samen met ouders af hoe er concreet vorm wordt gegeven aan het wenproces.

Overgang BSO groepen **Proces:**

2 maanden voor overplaatsing:

- klantadviseur laat aan vestigingsmanager weten hoeveel kinderen per groep overgeplaatst worden en maakt een overplaatsingsvoorstel gebaseerd op de leeftijd van kinderen
- vestigingsmanager stemt met pedagogisch professionals af welke kinderen eraan toe zijn om over te gaan. Op advies van LOC (lokale oudercommissie) kijken we naar de mogelijkheden om kinderen met een klein groepje klasgenootjes/vriendjes over te laten gaan. Dit kunnen we niet garanderen, we kunnen dit wel meenemen in de overweging om een kind over te plaatsen, of juist langer op de groep te laten
- vestigingsmanager stemt dit met de klantadviseur af

1 maand voor overplaatsing:

- mentor informeert ouders via Konnect/ mondeling dat hun kind naar de volgende groep overgeplaatst wordt
- ouders kunnen aangeven of zij een eindgesprek willen bij de huidige groep en/of een startgesprek bij de nieuwe groep
- mentor stemt het wennen af en bespreekt dit ook met de kinderen.

Van BSO Dino (Korein St. Adrianusstraat) naar BSO Piuslaan:

De meeste kinderen stromen door vanuit BSO Dino's (Korein St. Adrianusstraat) naar BSO Piuslaan

De klantadviseur van Korein, plaatst de oudste kinderen door van Dino's naar BSO Piuslaan. Dit is afhankelijk van leeftijd, ontwikkeling en plaatsingsmogelijkheden. Minimaal 1 maand vooraf informeert de pedagogisch professional van de Dino's (mentor) dat het kind overgaat naar de Piuslaan.

Via Konnect kunnen de ouders aangeven of ze behoefte hebben aan een (eind)gesprek

Er wordt ook met kinderen afgestemd dat zij een keer gaan "oefenen" bij BSO Piuslaan. Een pedagogisch professional begeleidt het kind bij het wennen en kijkt naar de behoefte van het kind, daar wordt op ingespeeld. Ook hierbij kijken we of er een aantal kinderen tegelijkertijd door kan stromen, zodat zij ook samen kunnen gaan "oefenen". Uiteraard wordt dit wenproces met ouders afgestemd en samen kan er gekeken worden wat er evt. nog meer nodig is rondom dit wenproces.

Van BSO Piuslaan naar Panters:

De klantadviseur plant de kinderen door naar BSO Panters vanaf 8 jaar. Vooraf kunnen kinderen enkele keren gaan "oefenen" bij de Panters, dit gaat in overleg met het kind. Op advies van LOC (lokale oudercommissie) streven we ernaar om kinderen in groepjes over te plaatsen, zodat zij meer gemotiveerd zijn om naar een andere groep te gaan omdat er dan vriendjes/klasgenootjes meegaan.

Wanneer kinderen bij een andere groep gaan oefenen, dan passen we dit aan in het ouderportaal en ouders zijn hierover vooraf geïnformeerd.

Uiteraard wordt met ouders gecommuniceerd wanneer het kind overgaat naar de Panters.

Via Konnect kunnen zij aangeven of ze behoefte hebben aan een (eind)gesprek .

De mentor

Ieder kind krijgt een mentor toegewezen. Dat is een van de pedagogisch professionals van de groep. Ouders worden door *de mentor zelf hierover geïnformeerd via het ouderportaal/een persoonlijk gesprek.*

De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de ouders en voert ook het startgesprek. Ze vertelt het kind en de ouders dan onder andere wat haar rol als mentor betekent. Allereerst volgt de mentor de ontwikkeling van het kind. Ze heeft aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van het kind, en nodigt de ouders uit om daarover in gesprek te gaan. Verder streeft ze naar een soepele overgang tussen thuis, de opvang en het basisonderwijs. Als de mentor langere tijd afwezig is, zorgen we voor vervanging. De nieuwe mentor licht de ouders daarover in. Als we een mentor toewijzen, kiezen we er een die voldoende aanwezig is tegelijkertijd met het kind. We houden ook rekening met het aantal kinderen waarvan een pedagogisch professional al mentor is.

Elkaar informeren

We vertellen ouders waar ze belangrijke informatie kunnen vinden. Daarnaast laten we weten wat hun kind bij ons doet en hoe het gaat. Als ouders behoefte hebben aan een gesprek of een vraag willen

stellen, dan maken we daar tijd voor. Wij informeren ouders, en ouders informeren ons. Want we horen graag hoe het thuis met het kind gaat. Dankzij die informatie kunnen we beter aansluiten bij (het gedrag van) het kind. Tijdens individuele contacten stemmen we goed af op alle verschillende ouders die onze vestiging bezoeken. We benaderen ook regelmatig alle ouders tegelijk als we informatie willen delen.

Breng- en haalmoment

Het breng- en haalmoment is een laagdrempelige mogelijkheid om met ouders te praten en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van het kind. Er is ook gelegenheid voor kinderen om uit eigen initiatief te vertellen hoe ze de middag hebben beleefd. Tijdens de uitwisseling letten we op privacy: als er andere ouders of kinderen in de buurt zijn, bespreken we geen privé zaken van het kind of de ouders.

Gesprek met de mentor

Als de ouders of de mentor behoefte hebben aan een persoonlijk gesprek, dan maken wij daar graag een afspraak voor.

Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Opvoeden doen we samen met ouders. We sluiten aan op thuis, met een gezamenlijk doel: de ontwikkeling van kinderen verrijken.

Zo werken we samen en zoeken we aansluiting bij de thuissituatie:

Tijdens ophaalmomenten is er altijd even een kort contactmoment tussen ouder(s) en pedagogisch professional. Verder worden ouders via het ouderportaal geïnformeerd en ontvangen zij foto's en filmpjes op Konnect. Wanneer ouders behoefte hebben aan een gesprek samen met de pedagogisch professional, dan kan dat aangegeven worden, zodat dit wordt ingepland. Minimaal 1x per jaar en bij overgang naar een andere BSO-groep vragen pedagogisch professionals aan ouders of er behoefte is aan een jaargesprek waarin ontwikkeling en welbevinden wordt besproken.

Opvoeden doen we samen – door groepsmanagement.

In dit deel: gedifferentieerd werken, teamwerk, samen kinderen volgen, naar een volgende groep, signaleren van bijzonderheden, pedagogisch beleid evalueren en borgen, en pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar.

Gedifferentieerd werken

Gedifferentieerd werken staat voor onderscheid maken en variëren. Want kinderen verschillen qua leeftijd, niveau, interesse en eigenheid. Er is ook een overeenkomst: ze zijn allemaal nieuwsgierig. Ze willen graag nieuwe dingen ontdekken en volgende stappen zetten. Door gedifferentieerd te werken, spelen we in op onderlinge verschillen en op de nieuwsgierigheid van ieder kind. In de praktijk betekent gedifferentieerd werken dat we aandacht hebben voor alle ontwikkelingsgebieden, voor de eigenheid en het ontwikkelingsniveau van elk kind. Daar laten we onze aanpak op aansluiten.

Aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden (zie bijlage 1)

Met goed groepsmanagement zorgen we in het dagelijkse werk voor een gevarieerd aanbod. Dat aanbod sluit aan op alle ontwikkelingsgebieden. Alle ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen

en zijn even belangrijk. We weten goed hoe kinderen zich ontwikkelen, en daarom begrijpen we welke variatie er nodig is in onze interactie met kinderen, in de speelleeromgeving en bij de activiteiten en spelimpulsen. Zo blijft de betrokkenheid hoog.

Eigenheid en ontwikkelingsniveau

Door goed te kijken naar kinderen, bieden we passende variatie en keuze in interactie met kinderen, in de speelleeromgeving en bij de activiteiten en spelimpulsen. Zo maken we bijvoorbeeld onderscheid in open-, gesloten, doe- en denkvragen, in de hoeveelheid van keuzes binnen een activiteit en de complexiteit van materialen.

Teamwerk

Een groep kinderen begeleiden vraagt om teamwerk. Wie doet welke taak en hoe verdelen we onze aandacht over de kinderen, binnen en buiten? Daar denken we samen over na. Regelmatig nemen we ruimte voor spelbeschikbaarheid: het rustig kijken naar het spel van kinderen of het meespelen met hun spel. Zo kijken de pedagogisch professionals dagelijks naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen. Op grond daarvan verdelen ze hun aandacht en taken. In het teamoverleg maken ze daar afspraken over. Ze bekijken dan ook hoe de taak- en rolverdeling is verlopen en hoe ze de taken en rollen de komende periode gaan verdelen.

Samen kinderen volgen

Door bewust te kijken naar wat kinderen bezighoudt – Wat spelen ze? Hoe spelen ze? Hoe communiceren ze? Wat maken ze, en op welke manier? – leren we de kinderen beter kennen. We volgen hun ontwikkeling. Indien gewenst heeft de mentor met de ouders een gesprek over de ontwikkeling van hun kind. (zie 'Opvoeden doen we samen – met ouders').

Zo volgt onze locatie de ontwikkeling van de kinderen:

KIJK BSO, dit is een instrument waarmee de betrokkenheid van kinderen, hun welbevinden en aspecten van sociaal competent gedrag geobserveerd en geregistreerd wordt bij de BSO. Het helpt om op een systematische wijze zicht te krijgen op de sociaal-emotionele ontwikkeling. De gegevens die verzameld worden, zijn afkomstig uit twee bronnen: de pedagogisch medewerker en (vanaf dat het ongeveer 9 jaar oud is) het kind. Door deze twee bronnen bij elkaar te brengen, ontstaat een nauwkeurig en betrouwbaar beeld. Op basis van deze informatie is het mogelijk om in te spelen op de ontwikkelingsbehoeften en ontwikkelingsmogelijkheden van het kind. Aanpassen van de (speel)omgeving en een bewuste keuze van activiteiten vraagt veel van pedagogisch professionals. KIJK! voor de BSO geeft een duidelijke sturing aan dit proces.

(Bron: Bazalt)

Naar een volgende groep

Gaat het kind naar een andere bso of naar een andere groep, dan zorgen we voor een geleidelijke overgang. We spreken wenmomenten af en de mentor draagt het kind zorgvuldig over aan de collega's van de nieuwe groep. Heeft de nieuwe groep een ander LRK-nummer, dan vraagt de mentor toestemming aan de ouders om de informatie over te dragen, via het formulier 'uitwisselen gegevens ketenpartners'. Is het LRK-nummer hetzelfde, dan hoeven de ouders alleen geïnformeerd te worden

(afstemming). Vervolgens neemt de mentor contact op met de mentor van de nieuwe groep. Indien gewenst plannen de oude en nieuwe mentor een persoonlijk gesprek over het kind. Bij voorkeur is daar ook een van de ouders bij.

Signaleren van bijzonderheden

We observeren en volgen de ontwikkeling van kinderen. Bijzonderheden bespreken we altijd eerst met de ouders. Signaleren we bijzonderheden, dan gaan we te werk volgens de door Wij zijn JONG beschreven zorgstructuur. Waar nodig schakelen we interne of externe experts in of verwijzen we ouders door naar passende instanties. Zij kunnen duiden wat er aan de hand is en geven advies over het vervolg. Uiteraard gebeurt dat altijd in nauw overleg met de ouders en na hun toestemming. Kortom: we blijven zorgvuldig in contact met de ouders en – na hun toestemming – ook met de externe instanties en de eventuele basisschool. In het team evalueren we de signalering.

Bij vragen over de ontwikkeling en het gedrag van kinderen kunnen we, in overleg en afstemming met de ouders, deze medewerkers of instanties raadplegen:

- De pedagogisch coach
- Intern begeleider kinderopvang
- Intern begeleider BS De Wilakkers
- Zorgcoördinator en/of ambulante professionals KluppluZ
- Logopedist
- Centrum voor jeugd en gezin/GGD
- WIJ Generalist
- VVE Coördinator basisschool De Wilakkers
- Pedagogisch ondersteuner Lumens

3x per jaar is er een SPIL breedzorg overleg waarin een multidisciplinair team casuïstiek met elkaar bespreekt. Wanneer uw kind in dit overleg wordt besproken, wordt u daar altijd vooraf bij betrokken.

Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen

Samen volgen we dagelijks **het welbevinden en de betrokkenheid** van kinderen in samenhang met hun ontwikkeling. Daarbij gebruiken we het kindvolgsysteem KIJK. Zitten de kinderen goed in hun vel, zijn ze ontspannen en voelen ze zich veilig? Dan zit het goed met het welbevinden. Doen de kinderen tijdens het spelen en de activiteiten nieuwe ervaringen op? Zijn ze geboeid en gefascineerd door de activiteit? Zit er uitdaging in het spel of activiteit? Dan is ook de betrokkenheid hoog.

In *het Pedagogisch Kompas*, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG, staat uitvoerig beschreven hoe **welbevinden en betrokkenheid** voor ons de belangrijkste toetsstenen zijn om de ontwikkeling van kinderen te beoordelen. De mate van welbevinden en betrokkenheid daagt ons uit om de pedagogische kwaliteit voortdurend aandacht te geven. Daarbij nemen we steeds de vier pijlers onder de loep om onze aanpak te verbeteren:

Opvoeden doen we samen – Kunnen we onze samenwerking verbeteren? Met ouders, met elkaar en met andere organisaties?

In een rijke uitdagende omgeving – Hoe rijk en uitdagend is ons aanbod?

Met ruimte voor initiatief – Bieden we voldoende keuzevrijheid? Is het dagritme afgestemd op ruimte voor initiatieven van kinderen? Zijn onze activiteiten/spelimpulsen passend en verrijkend?

Altijd in dialoog – Weten we wat kinderen beweegt, wat kinderen bezighoudt en hoe we aansluiten bij hun behoeften en belevingswereld?

Aan welbevinden en betrokkenheid zien we hoe het gaat met een kind én met onze pedagogische kwaliteit. Jaarlijks monitoren en meten we die, zodat we zicht houden op wat we kunnen aanpakken. De jaarlijkse cyclus waarmee we onze pedagogische kwaliteit borgen bestaat uit deze fasen:

- De pedagogische praktijk evalueren.
- Vanuit die evaluatie pedagogische doelen bepalen.
- Werken aan de pedagogische doelen met acties die de vier pijlers versterken (via werkoverleg, coaching en/of scholing/training).
- Het effect van onze aanpak beoordelen door te kijken naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen.

De pedagogische praktijk en beleid monitoren en evalueren we met de volgende instrumenten:

Jaarlijks evalueren we onze pedagogische praktijk met de PIB (Pedagogische Praktijk in Beeld). Doorlopend gebruiken wij de vijf puntsschalen van welbevinden en betrokkenheid om het dagelijkse pedagogische proces te volgen en onze pedagogische aanpak op af te stemmen.

De pedagogische kwaliteit, praktijk en beleid monitoren we door het kijken naar welbevinden en betrokkenheid (via het kindvolgsysteem) en het monitoren van de aanpakfactoren (rijke uitdagende omgeving, altijd in dialoog, ruimte voor initiatief). Dat laatste doen wij met:

KIJK BSO

- Pedagogisch Kompas, scannen
- Pedagogische experimenten

Jaarlijks evalueren we onze pedagogische praktijk met de PIB (Pedagogische Praktijk in Beeld).

Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

In 2026 legt onze vestiging de focus op onderstaande pedagogische doelen. De doelen kunnen enigszins verschillen per team/groep.

De pedagogisch coach vult tijdens een observatie op de groep de vragenlijst van "Pedagogiek in Beeld" (PiB) online in en bespreekt deze later in overleg met het team.

De PiB is opgebouwd uit de volgende 5 thema's:

- Emotionele veiligheid
- Persoonlijke competenties
 - Sociale competenties
 - Overdracht van normen en waarden
 - Kwaliteit van leefomgeving

De verzamelde gegevens per groep geven inzicht in wat er al goed op orde is, wat de ontwikkelpunten zijn en welke concrete doelen we kunnen opstellen per groep en per locatie.

-gebruik van 5 puntschaal welbevinden en betrokkenheid en het werken met het APE formulier eigen hebben gemaakt en deze zelfstandig doorlopen inzetten.

-Buitenspelen integreren als een volwaardig en waardevol onderdeel van het dagprogramma, waarbij kinderen gestimuleerd worden om zelfstandig te kiezen, te ontdekken en te leren in een uitdagende buitenomgeving.

-Ontwikkelen van een gevarieerd aanbod op de 6 domeinen (maak, click, experimenteer, beleef, beweeg, ontmoet) met als gevolg hogere betrokkenheid bij de kinderen

Wij bereiken de doelen met scholing/training, coaching en teamoverleg.

Opvoeden doen we samen – met andere organisaties.

In dit deel: de doorgaande lijn met het onderwijs en samenwerken met andere organisaties.

Samenwerken met het onderwijs

Hieronder lees je met welke scholen voor basisonderwijs we samenwerken en de manier waarop we dat doen.

Naam basisschool	Samenwerking
De Wilakkers	• Korein St. Adrianusstraat, Korein Piuslaan en basisschool De Wilakkers vormen samen SPIL Tuindorp.

	We hebben een gezamenlijke missie en visie, deze is na te lezen in het ouderbeleid SPIL Tuindorp. Er is een SPIL breedzorgoverleg waar de vestigingsmanager bij aansluit. Er is afstemming tussen de vestigingsmanager van Korein, het MT, IB-er, leerkrachten en VVE coördinator van De Wilakkers. Pedagogisch professionals en leerkrachten stemmen, na toestemming van ouders, met elkaar af, wanneer er bijzonderheden rondom een kind zijn
--	---

Samenwerken met andere organisaties

Onze locatie werkt samen met:

- KluppluZ
- Centrum Jeugd en Gezin / GGD
- Logopedie
- Bibliotheek
- SKPO
- Lumens
- WIJ-Eindhoven
- Veilig thuis

In een rijke uitdagende omgeving.

In dit hoofdstuk: indeling van de ruimte, inrichting van de hoeken en plekken, geordend materiaal, buitenruimte, duidelijkheid voor ieder kind.

Verschillende soorten bso's

Alle bso's zijn anders. Sommige zijn zelfstandig, andere delen de ruimte met een peuterwerkgroep of een basisschool. Op iedere bso denken de pedagogisch professionals creatief na over de best mogelijke invulling van de rijke uitdagende omgeving. De belangrijkste uitgangspunten staan in de volgende alinea's.

De algemene indeling van onze BSO ziet er als volgt uit:

Dino's:

Bij de Dino's verblijven de kinderen in hun eigen basisgroep. Als de groepssamenstelling het toelaat is het mogelijk dat een klein groepje kinderen onder begeleiding van een pedagogisch medewerker speelt in de centrale huiskamer. Wanneer een kind graag bij de Panthers wil spelen en dat is op dat moment mogelijk dan kan dat in overleg. Het kind kan dan altijd weer terugkomen bij de Dino's wanneer hij/zij uitgespeeld is bij de Panthers.

Geeft een kind zelf aan om graag bij bijv. een broertje of zusje of vriendje/vriendinnetje in een andere groep te willen spelen, dan is dit in overleg, naar gelang de mogelijkheden op de andere groep, mogelijk.

Panthers 1 en Panthers 2:

De eigen groep is voor kinderen een veilige basis. Vanuit deze veiligheid en dit vertrouwen willen kinderen hun wereld vergroten en ervaren. Door te werken met het opendeurenbeleid bij Panthers 1 en Panthers 2 bieden we kinderen meer ruimte om op ontdekkingstocht te gaan en eventueel met andere kinderen buiten de eigen groep te spelen. Panthers 1 en 2 werken dan ook nauw samen. Bij Panthers 2 zijn de oudste kinderen gepland. Bij zowel Panthers 1 als Panthers 2 kiezen de kinderen zelf in welke groepsruimte zij verblijven. De kinderen (8+) hebben de mogelijkheid om de basisgroep te verlaten en naar het schoolplein en/of gemeenteveld te gaan met schriftelijke toestemming van ouder.

Naast de 2 groepsruimtes van de Panthers, kunnen de kinderen ervoor kiezen om zelfstandig in het atelier te spelen of om in de "chillhoek" te chillen. Als de oudste kinderen behoefte hebben om zich terug te trekken in de centrale huiskamer op de begane grond, dan is dat in overleg met de pedagogisch professionals mogelijk. Panthers 2 kunnen daar ook huiswerk maken.

Zelfstandigheid bij Panthers:

Op heel rustige dagen kan het voorkomen dat een 7+ kind bij BSO bijv. niet mee naar buiten wil en dan alleen boven wil blijven. De pedagogisch professionals stemmen met het kind dan regels af. We spreken nu af dat we kinderen nooit helemaal alleen laten binnen maar altijd met minimaal 2 kinderen.

Max 15 minuten, dan komt de pedagogisch professional kijken.

Ouders worden hierover geïnformeerd wanneer dat bij hun kind aan de orde is (ouderportaal en/of mondeling)

Kinderen die meer duidelijkheid nodig hebben informeren we ruim van tevoren wat de bedoeling is.

We vinden het belangrijk dat we de kinderen goed instrueren wat te doen bij het afgaan van de "slow woop" of wanneer er een incidentje gebeurt.

De oudste kinderen zijn bij Panthers 2 geplaatst en alle kinderen van groep 8 die bij Panthers 2 zijn krijgen meer eigen verantwoordelijkheden passend bij hun leeftijd en voorbereidend op middelbaar onderwijs; De kinderen uit groep 8 hebben op schooldagen tot 15.15 uur de tijd en ruimte om zelfstandig naar de Panthers te komen. Zij kunnen ervoor kiezen om nog even op school wat langer te kletsen. Ouders zijn hierover geïnformeerd via het ouderportaal.

De Piuslaan maakt gebruik van de centrale hal, aula en speelzaal. Er zijn drie groepen: **Guppies**, **Schorpioenen** en **Draken**, met in totaal maximaal 77 kinderen (4-13 jaar) en 7 pedagogisch professionals.

Dagstart en Aanmelding

Eén pedagogisch medewerker haalt de kinderen op uit de kleuterklas, terwijl de ander hen ontvangt in de speelzaal. Kinderen melden zich aan bij de stamtafel of via de tablet. Dit overgangsmoment geeft het kind de ruimte om te schakelen van school naar buitenschoolse opvang. Er is ook gelegenheid voor vrij spel en iets te drinken, als het kind daar behoefte aan heeft.

Activiteiten en Domeinen

We werken in domeinen waarin verschillende activiteiten worden aangeboden. Kinderen kiezen zelf waar ze aan deelnemen. Een kaartjesbord geeft de opties: **binnen**, **buiten** en **speelzaal**. Binnen is er vrije keuze tussen de domeinen. In de speelzaal zijn maximaal 20 kinderen tegelijk. In elk domein is een pedagogisch professional aanwezig.

Buitenspelen

Buiten spelen gebeurt altijd onder toezicht/begeleiding van een of meerdere pedagogisch professionals.

Indeling van de ruimte

We streven naar een prettige, sfeervolle en rustige uitstraling. Aantrekkelijk en niet te prikkelend. De kleuren zijn bewust gebruikt. En de aankleding van de wanden sluit aan bij de leeftijd van de kinderen. Verder zorgen we voor een goed overzicht en houden we belangrijke looproutes vrij. Zo creëren we een plek waar kinderen, ouders en pedagogisch professionals zich prettig voelen.

De rijke uitdagende omgeving bevat hoeken/plekken die zijn ingericht voor een bepaald spel of activiteit. De plekken zijn afgebakend met bijvoorbeeld kasten, speelschermen, matten of tape. Dat zorgt voor rust en concentratie. Er is ruimte voor rustig en meer actief spel, voor individueel spel en voor kleine of grote groepsactiviteiten. Bij de indeling streven we naar specifieke ruimtes, hoeken of plekken met bijvoorbeeld de volgende functies: beeldende creativiteit (atelier), muziek, dans, drama (theater), ruimtelijk inzicht en techniek, natuurbeleving, gezelschapsspelen, media (computer, games), fantasie en rollenspelen, beweging, sport en spel. Daarmee sluiten we aan op de leeftijd van de kinderen. Ook de toiletruimtes bieden de mate van privacy en zelfstandigheid die bij de leeftijd past.

Inrichting van de hoeken en plekken

We zoeken, soms samen met de kinderen, naar gevarieerde materialen. Alle kinderen kunnen iets van hun niveau vinden en hebben voldoende keuze. Kinderen kunnen naast of met elkaar bezig zijn met voldoende materialen. Het materiaal wordt regelmatig aangevuld en afgewisseld. Verder zijn er in elke

groep materialen en illustraties te vinden waarop verschillende culturen en rollen zichtbaar zijn. Daarnaast liggen er veilige echte materialen die passen bij de leeftijd – bijvoorbeeld een fototoestel – en open materiaal waar kinderen zelf betekenis aan kunnen geven zoals dozen, takken of lege melkpakken. Veilige echte en open materialen bieden extra kansen voor verdiepend spel.

Geordend materiaal

De materialen zijn overzichtelijk geplaatst en zo nodig gelabeld. Die ordening helpt onszelf, maar is ook belangrijk voor het spel of de activiteit van kinderen. Ze kunnen het materiaal vinden en gemakkelijk opbergen. Ook voor ouders kan het handig zijn om overzicht te hebben. Soms bewaren kinderen gemaakte spullen een tijdje, bijvoorbeeld om er de volgende keer mee verder te gaan of om iets tentoon te stellen. We streven ernaar ook daar een plek voor te reserveren.

Buitenruimte

We streven naar een uitnodigende buitenspeelplaats. Buiten hebben kinderen andere spelmogelijkheden en ze doen er belangrijke ervaringen op. Ook buiten is er een zichtbare verdeling van de ruimte. We streven naar een veilige, gevarieerde ondergrond die past bij het spel – bijvoorbeeld gras, steen, zand of een ondergrond met een klein niveauverschil. Ook zorgen we voor gevarieerde buitenmaterialen die gemakkelijk te vinden en op te ruimen zijn. Elke dag willen we graag buiten kunnen zijn.

Duidelijkheid voor ieder kind

Een rijke uitdagende omgeving houdt in dat de indeling ook geschikt is voor kinderen die aan wennen zijn of het Nederlands nog moeten leren. De indeling spreekt daarom grotendeels voor zich – zonder dat er veel mondelinge uitleg nodig is. Kinderen kunnen rustig en geconcentreerd spelen. Dankzij labels begrijpen ze waar de ruimte voor staat en wat er in de ruimtes te vinden is. Er is voldoende spel materiaal dat kinderen zonder woorden kunnen gebruiken, en spel materiaal dat makkelijk uit te leggen is door iets voor te doen.

Met ruimte voor initiatief.

In dit hoofdstuk: vrij spel en uitnodigende activiteiten, eten en drinken en de overgang van school naar bso.

Vrij spel en uitnodigende activiteiten

De tijd op de bso is ingedeeld in herkenbare periodes met vaste onderdelen. Maar het dagritme is ook flexibel: wat de kinderen doen, staat niet tot in detail vast. Na school hebben ze vooral de ruimte om vrij te spelen. Daarnaast bieden we kinderen gedurende de week gevarieerde en aantrekkelijke activiteiten. Bij het vrij spelen en de activiteiten letten we nadrukkelijk op de eigen initiatieven van kinderen.

Een (mid)dag op onze bso ziet er als volgt uit

Onze globale dagindeling ziet er zo uit:

14.40 uur:

Pedagogisch professionals van de Dino's gaan naar Basisschool De Wilakkers. 1 pedagogisch professional stemt met de Guppy pedagogisch professional af wie welke klas ingaat. Kinderen van de kleuterklassen worden door de pedagogisch professionals uit de klas gehaald. 1 pedagogisch professional wacht in de kleuterhal op de bank en ontvangt daar de Dino's en meldt hen aan in Konnect. Een Guppy pedagogisch professional ontvangt Guppy's in de speelzaal van Basisschool De Wilakkers.

Wanneer alle kleuters uit de klas zijn gehaald, lopen zij gezamenlijk met pedagogisch professionals over het schoolplein, door de tuin van St. Adrianusstraat naar het Dino lokaal.

14.45-15.00 uur:

1 pedagogisch professional van de Panthers staat bij de poort tussen de tuin van St. Adrianusstraat en het schoolplein. Zij meldt de kinderen aan die vanuit school zelfstandig naar de Panthers lopen. Een vast ritueel bij de poort is het spel: "Panter 1 of Panter 2"

Boven bij de Panthers is minimaal 1 pedagogisch professional aanwezig om de kinderen hartelijk te ontvangen

15.00-17.00 uur:

Kinderen kunnen een gezonde snack en wat drinken pakken

Vrij spel

Spelactiviteit binnen en/of buiten (en/of uitstap)

Tussendoortje rond 16.30 uur

Buitenspelen

17.00-18.30 uur:

ophalen,
of zelfstandig naar huis vanuit Panters (vanaf ongeveer 16.30 uur, volgens afspraak met ouders)

Risicovol Spel

Spelen in het donker

In de wintermaanden wordt het buiten eerder donker. Buiten spelen in het donker biedt kinderen extra uitdaging en stimuleert ander spel, zoals verstoppertje, dat spannender wordt doordat je elkaar minder goed ziet. Met de Picoo's – interactieve speelcontrollers die licht geven en trillen – creëren we innovatieve beweegspellen, waardoor kinderen ook in het donker kunnen ontdekken en ervaren. Deze kansen voor ontwikkeling willen we niet ontnemen.

Tegelijkertijd brengt spelen in het donker extra risico's met zich mee: kinderen en pedagogisch professionals zien elkaar minder goed, ouders halen kinderen op in het donker, en sommige kinderen vinden het spannend. Deze risico's zijn opgenomen in ons locatie-specifieke Veiligheid & Gezondheid (V&G) beleid.

Afspraken per opvangvorm:

- **Dagopvang (0-4 jaar):** Kinderen gaan naar binnen voordat het echt donker wordt.
- **BSO Adrianusstraat (4-7 jaar):** Geen vrij spel in het donker; buitenactiviteiten alleen onder begeleiding.
- **BSO Piuslaan: (4-13 jaar)** zodra het donker wordt, gaan kinderen naar binnen vanwege veiligheidsrisico's bij de open schoolpoort.
- **BSO oudste groep (8-13 jaar):** Kinderen mogen buiten spelen in het donker zonder begeleiding, mits in duo's en op het schoolplein of in de tuin van Adrianusstraat. Spelen op het gemeenteveld gebeurt alleen onder begeleiding.

Kinderen melden zich altijd af bij een pedagogisch professional bij het ophalen.

Gebruik van digitale apparaten en mobiele telefoons

Bij BSO Panters mogen kinderen hun eigen mobiele telefoon gebruiken, volgens duidelijke afspraken die samen met de kinderen en pedagogisch medewerkers zijn opgesteld.

Pedagogisch medewerkers bespreken met ouders wat zij wel of niet toestaan rondom het gebruik van mobiele telefoons. Zij zijn alert op het risico dat jongere kinderen meekijken bij spellen van oudere kinderen. Om dit te beperken, zijn afspraken gemaakt en is het risico opgenomen in het beleid Veiligheid en Gezondheid. Dit beleid wordt elke drie maanden geëvalueerd.

Wij hanteren het PEGI-leeftijdsadvies voor games, video's en films.

In 2024 is bij BSO Panters een pilot gestart over het gebruik van digitale middelen. In 2025 volgt een uniform beleid voor alle BSO-locaties. Dit thema wordt regelmatig besproken met de ouderraad. Bij herziening van het beleid wordt dit eerst met de oudercommissie afgestemd en daarna gecommuniceerd naar ouders en kinderen.

Zelfstandig naar huis of sport-hobbyclub lopen:

Bij BSO Panters zijn er enkele kinderen die zelfstandig naar huis, of naar de sport- of hobbyclub lopen. Pedagogisch professionals en ouders hebben duidelijke afspraken hierover schriftelijk vastgelegd.

Bomen klimmen:

We hebben besloten dat er niet meer in bomen wordt geklommen. Wil een kind klimmen dan verwijst de pedagogisch professional hen naar het klimrek. Zo kan er toch aan de behoefte van klimmen worden voldaan en is dit een veiligere optie waarbij de risico's en gevolgen beter te overzien zijn.

Eten en drinken

Tijdens de bso zijn er groepsmomenten waarop de kinderen samen eten en drinken. We zien de eetmomenten als een belangrijke sociale activiteit en vinden sfeer en een gezellige aankleding belangrijk. De pedagogisch professionals laten kinderen kennismaken met een gevarieerd aanbod aan smaken en texturen. We vinden het belangrijk dat kinderen meegenomen worden in het gehele proces van de productie van voeding. Daarom stimuleren we het ondernemen van activiteiten die gerelateerd zijn aan voeding, zoals zelf groente en fruit kweken, samen koken en daarvoor samen boodschappen doen. Samen koken is een mooie manier om kennis te maken met andere voedingsmiddelen, andere culturen en gevarieerde maaltijden. Benieuwd naar ons voedingsbeleid? Dit ligt ter inzage op onze vestiging.

De overgang van school naar bso

Elk kind beleeft de overgang van school naar bso anders. Kinderen komen met verschillende behoeften binnen. De een wil graag even rust, de ander leeft zich graag even uit. Pedagogisch professionals hebben oog voor die verschillen en weten wanneer ze een kind met rust moeten laten of juist moeten uitnodigen tot spel.

Gedurende de middag zijn er ook overgangsmomenten van het ene naar het andere onderdeel, bijvoorbeeld tussen vrij spel en een geplande activiteit. Omdat overgangen prikkelrijk kunnen zijn, laten

we die momenten soepel verlopen. We hebben gezamenlijke afspraken en gebruiken soms rituelen. Pedagogisch professionals stemmen onderling de overgangen goed af.

Altijd in dialoog.

In dialoog zijn betekent dat er wederzijds contact is. Oftewel, vertaald naar de dagelijkse praktijk: dat er interactie is tussen pedagogisch professionals en kinderen – en tussen kinderen en volwassenen onderling. De pedagogische wetenschappen onderscheiden zes interactievaardigheden. Onze pedagogisch professionals zetten die vaardigheden dagelijks in, zodat kinderen zich veilig en op hun gemak voelen bij ons.

De zes interactievaardigheden:

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Sensitieve responsiviteit

Sensitieve responsiviteit is reageren op wat kinderen willen, denken en voelen – door oog te hebben voor signalen, non-verbaal en verbaal, en door een kind aan te voelen. Het gaat over geborgenheid bieden, een vertrouwensrelatie aangaan en kinderen erbij laten horen in een positieve groepssfeer. Voorbeelden daarvan zijn luisteren, de aai over de bol, het oogcontact, de knipoog, interesse en nieuwsgierig zijn naar het kind. Ook gaat het bij sensitieve responsiviteit over aanmoedigen en bevestigen: kinderen de mogelijkheid geven om nieuwe dingen te ontdekken. Voorbeelden daarvan zijn belangstelling tonen, betrokken zijn bij wat het kind doet, steun bieden bij moeilijke momenten en enthousiasme van het kind delen.

Respect voor autonomie

Respect voor autonomie is kinderen de ruimte geven om zelfstandig te doen wat ze zelfstandig kunnen. Respect voor autonomie is ook: kinderen de kans geven vanuit eigen interesses bezig te zijn en keuzes te maken, zelf te experimenteren en ontdekkingen te doen. Als pedagogisch professionals lokken we ideeën en initiatieven uit, betrekken we kinderen bij het bepalen van regels en afspraken, en hebben we reële verwachtingen. Kinderen voelen het wanneer ze serieus worden genomen. Dan ontwikkelen ze eigenwaarde en kunnen ze zich betrokken voelen bij de groep, het spel en de activiteiten.

Structuur bieden en leidinggeven

Door structuur te bieden, orden je de wereld om kinderen heen. Alle kinderen hebben daar behoefte aan. Structuur geeft ze het houvast dat ze nodig hebben om zelfstandig aan de slag gaan. Voorbeelden daarvan zijn een overzichtelijke speelleeromgeving, een begrijpelijke dagindeling, een beperkt aantal consequente en duidelijke regels die uitgelegd worden aan kinderen, voorspelbaar en duidelijk gedrag van pedagogisch professionals. Structuur bieden en leidinggeven lijkt het tegenovergestelde van respect voor autonomie, maar ze vullen elkaar aan als ze in evenwicht zijn. Voor elke (leeftijd)groep en voor elk kind ligt dat evenwicht weer anders.

Kinderen zijn volop in ontwikkeling. Op jonge leeftijd zijn ze nog aan het ontdekken wat het effect is van hun gedrag, wat wel en niet werkt, en wat sociaal geaccepteerd is. In deze belangrijke fase spelen pedagogisch professionals een cruciale rol. We begeleiden kinderen in hun groei en helpen hen begrijpen hoe ze met zichzelf, anderen en hun omgeving kunnen omgaan.

Voor kinderen is het essentieel dat ze zich geaccepteerd voelen zoals ze zijn – met al hun emoties, gedachten en gedragingen. Dit geldt ook op momenten dat ze boos zijn, druk gedrag vertonen of zich juist terugtrekken. We benaderen elk kind met de overtuiging dat er altijd een bedoeling achter hun gedrag zit. Ook als dat gedrag op het eerste gezicht niet effectief of gewenst lijkt, proberen we te begrijpen wat het kind ons wil vertellen.

Ongewenst gedrag kan vele oorzaken hebben. Soms weet een kind simpelweg niet dat iets niet mag. In andere gevallen is het kind van slag door een gebeurtenis, heeft het meer uitdaging nodig, of is het temperamentvol van aard. Ook kan het gedrag passen bij een bepaalde ontwikkelingsfase. In dat geval zien we het als een noodzakelijke stap in het proces waarin het kind leert omgaan met algemeen aanvaarde waarden en normen.

Om kinderen hierin op een zorgvuldige en consistente manier te begeleiden, hebben we afspraken vastgelegd in het protocol '*Grensoverschrijdend gedrag vanuit kinderen*'. Dit protocol beschrijft hoe wij als team omgaan met gedrag dat de grenzen van anderen of henzelf overschrijdt, en hoe we kinderen helpen om hiervan te leren. Het protocol ligt ter inzage op onze vestiging en is voor iedereen toegankelijk.

Praten en uitleggen

Bij deze interactievaardigheid gaat het om hoe we aansluiten bij de leeftijd, het ontwikkelingsniveau en de behoefte van kinderen. We geven uitleg in een rustig tempo met een logische opbouw, zodat kinderen de uitleg goed begrijpen.

Praten en uitleggen gaat ook om overleg met de kinderen: op de bso mogen ze al veel meebepalen. We voeren allerlei gesprekken met de kinderen. Kleuters komen bij ons met hun waarom-vragen, feitelijke vragen of filosofische vragen. We genieten van de uitwisseling en van het samen zoeken naar antwoorden. Zesjarige kinderen vertellen al volop en geven hun mening. Oudere kinderen kunnen zich steeds beter concentreren op een onderwerp. Ook hanteren ze de gespreksregels vaak al goed. Ze gaan bijvoorbeeld goed om met beurtwisseling, luisteren, vertellen en focussen.

De onderlinge omgang is gebaseerd op plezier, aandacht, oprechte interesse, begrip, respect en duidelijkheid. We creëren een positieve communicatieve sfeer door regelmatige beurtwisselingen –

zowel een-op-een als in groepssituaties. Soms bouwen we gesprekken uit om het denkvermogen van kinderen te prikkelen. In een groepssituatie proberen we iedereen te betrekken bij wat er gebeurt. We letten erop dat alle kinderen aan het woord kunnen komen. Nederlands is de voertaal, maar in sommige werksituaties kan een pedagogisch professional een andere taal gebruiken in het belang van het kind. Soms gebruiken we gebaren, mimiek of beeldmateriaal.

Ontwikkeling stimuleren

De interactievaardigheid 'Ontwikkeling stimuleren' zetten we in tijdens allerlei situaties en activiteiten. Bij de bso zijn kinderen in hun vrije tijd. We bieden kinderen een ontspannen, veelzijdige en uitnodigende opvang. Ze ontwikkelen zich via muziek en toneel, beeldende expressie, boeken en films, techniek en ruimtelijk inzicht, de natuur, sport en bewegen, digitale ervaringen en soms ook huiswerk van school. Bij de bso doen ze in alle ontwikkelingsgebieden ervaringen op, passend bij hun eigen tempo, interesses en mogelijkheden. Dat gaat op een ontspannen manier.

Kinderen zijn van zichzelf nieuwsgierige ontdekkers en onderzoekers, en wij begeleiden ze op hun ontdekkingstocht. We kennen de kinderen en hun interesses en mogelijkheden. Daardoor zien we in allerlei spelsituaties en activiteiten kansen voor begeleiding. Per situatie kiezen we wat we doen: intenties en plannen van kinderen verwoorden of helpen uitvoeren, samen nadenken over nieuwe materialen of nieuwe ideeën bij een vertrouwd spel, open vragen stellen, samen oplossingen zoeken, indrukken verwerken, kinderen bij elkaar betrekken, meespelen, om voorbeelden vragen, voorbeelden geven, instructie geven en nog veel meer. We helpen kinderen ook als ze iets nog niet helemaal alleen kunnen of durven. Kortom: we stimuleren de ontwikkeling op alle mogelijke manieren.

Begeleiden van onderlinge interacties

Met deze interactievaardigheid sluiten we het hoofdstuk af. Als pedagogisch professionals begeleiden we de onderlinge interacties van kinderen en het groepsproces. Dat doen we met begrip, respect, interesse en duidelijkheid. Kinderen leren volop van elkaar, ze vullen elkaar aan en ze hebben plezier in samenzijn en erbij horen. We zetten ons in voor een groepssfeer waarbij ieder kind zichzelf kan zijn en mee kan doen. We praten over diverse onderwerpen en we zijn nieuwsgierig naar verschillende ideeën en meningen. Verder creëren we gezamenlijkheid door bijvoorbeeld feestjes te vieren, rituelen uit te voeren, (groeps)herinneringen te koesteren met foto's en verhalen, vriendschappen te zien en te waarderen. Zelf laten we goed voorbeeldgedrag zien. Waar het kan, laten we kinderen meedenken en beslissen. Door kinderen vaak te laten werken in kleine groepen (bijvoorbeeld bij activiteiten, eten en drinken), geven we kinderen de kans om elkaar goed te leren kennen.

Overige pedagogische kwaliteitseisen.

In dit hoofdstuk: extra aspecten van het pedagogisch beleid, conform de eisen in de Wet Kinderopvang.

Extra opvang afnemen

Ouders hebben bij ons de mogelijkheid voor het afnemen van extra opvang.

Kinderen komen meestal op vaste dagen naar de dagopvang. Dat is belangrijk voor de stabiliteit van de groepen, het veilige en vertrouwde gevoel van de kinderen en daarmee de pedagogische kwaliteit. Soms kan het voorkomen dat ouders extra opvang nodig hebben. Het toekennen van extra opvang is afhankelijk van hoeveel capaciteit (rekentool BKR) er is op de groep. Extra opvang vraagt een ouder aan via het ouderportaal.

Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Volgens de Wet Kinderopvang moet er per vestiging vijftig uur per jaar beschikbaar zijn voor pedagogisch beleid en tien uur per fte voor coaching. De pedagogisch beleidsuren zijn bestemd voor de totstandkoming en uitvoering van beleidsvoornemens (zie pedagogische kwaliteit, onze focus voor dit jaar). De coaching uren worden ingezet om pedagogisch professionals te coachen bij hun werkzaamheden.

Bovenstaande uren hebben we als volgt verdeeld, waarbij alle medewerkers (inclusief flexmedewerkers en invallers) minimaal eenmaal per jaar coaching ontvangen. De uren zijn vastgesteld op peildatum 1 januari.

Vormgeving coaching van medewerkers	De vestigingsmanagers hebben ieder 50 uur per jaar beschikbaar, dus 100 uur in totaal. In deze tijd wordt vormgegeven aan het ontwerpen, implementeren en het (faciliteren van) de uitvoering van het pedagogische beleid en werkplan. Hier onder vallen de volgende activiteiten: • Het ophalen van input bij het team en het schrijven van het pedagogisch werkplan per locatie • Het bespreken van het pedagogisch werkplan en het pedagogisch beleid met het team (evalueren en nieuwe doelen stellen) en de oudercommissie • Afstemming met de pedagogisch coach over de pedagogische doelen, PiB en coaching 2025 • Het bijwonen het Thema- overleg voor leidinggevenden over pedagogische thema's
-------------------------------------	---

	• Het voeren van Teamoverleg; gemiddeld 4 overleggen waarin onderwerpen gerelateerd aan het pedagogisch beleid besproken worden. • Het voeren van overleg met de oudercommissie • Het ontwikkelen en implementeren van hulpmiddelen voor het team; presentaties, implementeren van aangekochte of centraal ontwikkelde materialen, ondersteunen van ontwerp van binnen- en buiteninrichting en de vertaling naar investeringen • Spelimpuls inventariseren, afstemmen en bestellen • De vertaling van de locatiedoelen naar scholingsbehoefte/scholingsplan • Bespreken en updaten SPIL zorgjaarplan samen met SPIL partner • Verbeterplannen opstellen en evalueren met SPIL partner en pedagogisch coach en input geven aan SPIL monitor • Overleg met samenwerkingspartners over de doorgaande lijn (pedagogisch klimaat, warme overdracht, samenwerking) • Kindvolgsysteem
Vormgeving coaching van medewerkers	Voor de St. Adrianusstraat (dagopvang en BSO) is de formatie 16,7 FTE. Dit betekent 167 uur coaching per jaar. Uitgaande van 46 werkweken per jaar is de pedagogisch coach gemiddeld ongeveer 3,6 uur per week aanwezig op deze locatie. Bij de Piuslaan (BSO) is de formatie 4,2 FTE. Dit komt neer op 42 uur coaching per jaar. Op basis van 46 werkweken is de pedagogisch coach hier gemiddeld ongeveer 0,9 uur per week aanwezig. Per FTE ontvangen pedagogisch professionals minimaal 10 uur coaching per jaar van een pedagogisch coach. De coaching uren worden ingezet voor: • Coaching on the job, • Het observeren en bespreken van PiB, • Individuele coaching, • Het bijwonen van werkoverleggen • Het opstellen en evalueren van ontwikkeldoelen. <i>(Deze uren zijn exclusief VE-coaching)</i>

Vormgeving pedagogische beleidsvoornemens	De vestigingsmanager van Korein St. Adrianusstraat heeft 50 uur per jaar beschikbaar. In deze tijd wordt vormgegeven aan het ontwerpen, implementeren en het (faciliteren van) de uitvoering van het pedagogische beleid en werkplan. Hier onder vallen de volgende activiteiten:
---	---

	Het ophalen van input bij het team en het schrijven van het pedagogisch werkplan per locatie	8 uur voor BSO St. Adrianusstraat
	Het bespreken van het pedagogisch werkplan en het pedagogisch beleid met het team (evalueren en nieuwe doelen stellen) en de oudercommissie	1 uur bij team BSO 1 uur LOC
	Afstemming met de pedagogisch coach over de pedagogische doelen, PiB en coaching 2025	4 uur
	Het bijwonen het Thema- overleg voor leidinggevendenden over pedagogische thema's	2 uur
	Het voeren van Teamoverleg; gemiddeld 4 overleggen waarin onderwerpen gerelateerd aan het pedagogisch beleid besproken worden.	6 uur BSO team St. Adrianusstraat
	Het voeren van overleg met de oudercommissie	4 uur
	Het ontwikkelen en implementeren van hulpmiddelen voor het team; presentaties, implementeren van aangekochte of centraal ontwikkelde materialen, ondersteunen van ontwerp van binnen- en buiteninrichting en de vertaling naar investeringen	8 uur
	Spelimpuls inventariseren, afstemmen en bestellen	2 uur
	De vertaling van de locatiedoelen naar scholingsbehoefte/scholingsplan	2 uur
Vormgeving coaching van medewerkers	Per FTE is er minimaal 10 uur coaching voor de pedagogisch professionals per jaar. Bij Korein St. Adrianusstraat (BSO en dagopvang) is er op peildatum 1-1-2026 16,7 FTE Berekening uren: 10 uur x 16,7 FTE= 167 coaching per jaar van PC (pedagogisch coach) Gemiddeld zal de pedagogisch coach iedere week ongeveer 3,6 uur aanwezig zijn (berekend op 46 weken) op de locatie St.	

	Adrianusstraat (dagopvang en bso) voor coaching on the job, observeren en bespreken van PiB, , individuele coaching, bijwonen van werkoverleggen, opstellen van doelen etc. Dit is exclusief VE coaching uren. Deze berekening staat beschreven in het pedagogisch werkplan van dagopvang Korein St. Adrianusstraat.	
Vormgeving pedagogische beleidsvoornemens	De vestigingsmanager van Korein Piuslaan heeft 50 uur per jaar beschikbaar. In deze tijd wordt vormgegeven aan het ontwerpen, implementeren en het (faciliteren van) de uitvoering van het pedagogische beleid en werkplan. Hier onder vallen de volgende activiteiten:	
	Het ophalen van input bij het team en het schrijven van het pedagogisch werkplan per locatie	8 uur voor BSO St. Piuslaan
	Het bespreken van het pedagogisch werkplan en het pedagogisch beleid met het team (evalueren en nieuwe doelen stellen) en de oudercommissie	1 uur bij team BSO 1 uur LOC
	Afstemming met de pedagogisch coach over de pedagogische doelen, PiB en coaching 2025	4 uur
	Het bijwonen het Thema- overleg voor leidinggevenden over pedagogische thema's	2 uur
	Het voeren van Teamoverleg; gemiddeld 4 overleggen waarin onderwerpen gerelateerd aan het pedagogisch beleid besproken worden.	6 uur BSO team Piuslaan
	Het voeren van overleg met de oudercommissie	4 uur
	Het ontwikkelen en implementeren van hulpmiddelen voor het team; presentaties, implementeren van aangekochte of centraal ontwikkelde materialen, ondersteunen van ontwerp van binnen- en buiteninrichting en de vertaling naar investeringen	8 uur
	Spelimpuls inventariseren, afstemmen en bestellen	2 uur
	·De vertaling van de locatiedoelen naar scholingsbehoefte/scholingsplan	2 uur

	Bespreken en updaten SPIL zorgjaarplan samen met SPIL partner	2 uur
	Verbeterplannen opstellen en evalueren met SPIL partner en pedagogisch coach en input geven aan SPIL monitor	3 uur
	Overleg met samenwerkingspartners over de doorgaande lijn (pedagogisch klimaat, warme overdracht, samenwerking)	4 uur
	Kindvolgsysteem	3 uur
Vormgeving coaching van medewerkers	Per FTE is er minimaal 10 uur coaching voor de pedagogisch professionals per jaar. Bij Korein Piuslaan is er op peildatum 1-1-2026 4,2 FTE Berekening uren: 10 uur x 4,2 FTE= 42 coaching per jaar van PC (pedagogisch coach) Gemiddeld zal de pedagogisch coach iedere week ongeveer 0,94 uur aanwezig zijn (berekend op 46 weken) op de locatie BSO Piuslaan voor coaching on the job, observeren en bespreken van PiB, , individuele coaching, bijwonen van werkoverleggen, opstellen van doelen etc. /	

Coaches verdelen hun uren over bijvoorbeeld werkoverleg, kind-besprekingen, inspiratiebijeenkomsten, samen formuleren van pedagogische doelen, evaluatie van pedagogische doelen en coaching on the job met teams. Coaches en managers streven gezamenlijk naar een zo efficiënt mogelijke inzet.

Bijlage 1.

De ontwikkelingsgebieden op een rij

De ontwikkelgebieden binnen ons pedagogisch kompas

Binnen onze opvang staan acht ontwikkelingsgebieden centraal. Kinderen ervaren deze gebieden in samenhang, waarbij elk gebied afzonderlijk te onderscheiden is, maar tegelijkertijd beïnvloed wordt door de andere, en zelf ook weer invloed uitoefent op de andere. De onderlinge wisselwerking zorgt voor een rijke evenwichtige ontwikkeling.

Met de vier pijlers van het pedagogisch kompas laten wij de kinderen de verschillende ontwikkelingsgebieden ervaren.

1. De sociaal-emotionele ontwikkeling.

De emotionele ontwikkeling van kinderen begint bij het ervaren van veiligheid en welbevinden. Vanuit deze basis ontwikkelen zij vertrouwen in zichzelf en in anderen. Vertrouwen in zichzelf stimuleert nieuwsgierigheid en de wil om te ontdekken en te onderzoeken. Vertrouwen in de ander zorgt ervoor dat kinderen durven te leunen op anderen wanneer dat nodig is en troost en aanmoediging kunnen ontvangen.

De sociale ontwikkeling begint met samenzijn en samen spelen – van naast elkaar spelen, naar met elkaar spelen, tot daadwerkelijk samenwerken binnen het spel. Ze overleggen, geven elkaar de ruimte (beurtwisseling) en vullen elkaar aan. Ze oefenen met het opstellen van gezamenlijke regels, het nakomen van afspraken en het oplossen van conflicten. Tijdens deze interacties ervaren ze verschillende emoties. Hoe voelt het als iets lukt? Hoe is het om te winnen? Maar ook: hoe ga je om met teleurstelling of verlies? Wat doe je als een ander verdrietig of boos is? En hoe kun je daarmee omgaan? Vanuit vertrouwen ontwikkelen zij veerkracht, leren ze omgaan met zichzelf en met anderen en geven ze verder vorm aan hun identiteit.

2. De motorische ontwikkeling

Bij de motorische ontwikkeling gaat het over de grote en de kleine motoriek. Het is het proces waarin kinderen hun lichaam leren coördineren en beheersen, van grote bewegingen tot kleine, precieze handelingen. De grote motoriek ontwikkelt zich van het pakken van je voetje, naar omrollen, kruipen, staan en lopen, een bal rollen, klimmen, fietsen, dansen, voetballen, turnen en rennen. De kleine motoriek richt zich op de kleinere en meer precieze bewegingen. Kinderen oefenen met strepen zetten met een kwast, een autootje laten rijden, een trein aan elkaar koppelen, bouwen met fijne materialen, schrijven, fluiten, puzzelen en rijgen. En ook door ritsen en knopen sluiten, veters strikken, scheuren, knippen, vouwen en tekenen.

3. De taalontwikkeling

De taalontwikkeling begint vanaf het allereerste begin met horen, kijken, lachen en huilen, brabbelen. Vanuit deze eerste communicatie groeit de taalontwikkeling naar luisteren, praten en gesprekken voeren. Kinderen oefenen de hele dag. Leren constant nieuwe woorden. Taal gaat ook over rijmen, verhalen maken, gedichtjes bedenken, en vaardigheden als lezen, schrijven en het begrijpen van steeds ingewikkeldere en abstractere informatie. Bij taal wordt vaak een onderscheid gemaakt tussen de passieve en actieve taalvaardigheid. Bij de passieve gaat het om het begrijpen van taal: het kunnen volgen van dialogen, opdrachten, liedjes, verhalen, toneelstukjes en filmpjes. Kinderen leren luisteren met aandacht en betekenis geven aan wat ze horen of zien. Bij actieve taalvaardigheid gaat het over de beheersing van taal als 'instrument' om iets wat je ervaart, voelt of denkt tot uitdrukking te brengen. Kinderen oefenen met zelf spreken, vragen stellen, meningen geven, verhalen vertellen en informatie delen. Ze leren hoe taal werkt, hoe zinnen zijn opgebouwd en hoe ze hun gedachten kunnen ordenen en overbrengen.

4. De rekenontwikkeling

Ook de rekenontwikkeling begint spelenderwijs. Kinderen ontdekken de wiskundige wereld om zich heen via hun lichaam en zintuigen. Van 'daar pas ik wel tussen' naar meten van de hoogte, breedte en diepte. Van rekening houden met één eigenschap tegelijk naar rekening houden met meer eigenschappen. Van willekeurig tellen van de getallen 1, 2, 7, 5, 10 naar het uitrekenen van $4 \times 12 = 48$. Van drie blokken op elkaar zetten naar werken vanuit een bouwtekening tot er een kasteel staat. Van verschil voelen tussen zacht, hard, nat, droog, licht en zwaar naar onderscheid maken tussen kleuren, vormen, structuren, hoeveelheden, etc. Rekenen is veelzijdig. Het gaat over sorteren en ordenen (zacht-hard, dik-dun, rood-groen, ruw-zacht etc.) patronen zien en maken (kralenketting, mozaïek), spelen met getallen, ruimte ervaren en ermee bouwen of tekenen, wegen, meten en vergelijken. En het besef van tijd (dagen, weken, seconden, snel-langzaam) en ritme (melodische en ritmische muziek).

5. De creatieve en expressieve ontwikkeling

Deze ontwikkeling begint bij de zintuigen, het waarnemen van smaken, geluiden, muziek, beelden en bewegingen, het voelen van diverse soorten materialen. Kinderen luisteren, kijken en ervaren, en zetten deze indrukken om in eigen expressies. Bij de creatieve en expressieve ontwikkeling ontdekken kinderen hoe ze hun gevoelens, gedachten, ideeën en ervaringen kunnen verbeelden of verklanken. De creatieve en expressieve ontwikkeling is heel gevarieerd: zingen, muziek, bewegen of dansen, tekenen, schilderen, kleien, grafische vormgeving. En ook over het bedenken van creatieve oplossingen, nieuwe verbanden zien, risico's inschatten en fouten te zien als leermogelijkheid. Kinderen experimenteren met klanken, kleuren, ritmes, melodieën, bewegingen, ideeën en leren hoe ze met kleur, lijn, vorm, structuur en ruimte iets kunnen uitdrukken.

6. De morele ontwikkeling

Deze ontwikkeling begint bij het voelen dat je erbij hoort en dat je wordt geliefd en gewaardeerd om wie je bent. Vanuit deze veiligheid en verbondenheid ontwikkelen kinderen een gevoel voor goed en kwaad, en leren ze nadenken over wat mag en niet mag – en waarom. Ze ontdekken dat hun gedrag invloed heeft op anderen. Ze leren verschillen tussen mensen herkennen en respecteren. Als ik mag zijn wie ik ben, mag jij zijn wie jij bent. Stap voor stap ontwikkelt zich het vermogen om zich te verplaatsen in de gevoelens, gedachten en situaties van anderen. Kinderen leren empathie te tonen en verbondenheid te ervaren én te bieden. Kinderen gaan sociale regels en normen begrijpen, zoals eerlijkheid, rechtvaardigheid, verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar. Ze oefenen met morele keuzes, conflicten oplossen, en rekening houden met anderen. Ze merken dat democratisch samenleven vraagt om wederzijds respect en samenwerking. Daarbij ontwikkelen kinderen ideeën over hoe ze naar de wereld en mensen kijken, met wie ze zich identificeren en wat het betekent om een 'goed' mens te zijn.

7. De cognitieve ontwikkeling

Deze ontwikkeling begint bij doen, ervaren en ontdekken. Kinderen leren door zelfstandig en samen met anderen te handelen, te onderzoeken en oplossingen te bedenken, met alles wat ze in hun omgeving tegenkomen. Dit begint bij baby's willekeurig. Gaandeweg (met de kennis en ervaringen die een kind steeds opdoet) wordt dit meer doel- en uiteindelijk resultaatgericht. De nieuwe kennis en vaardigheden worden door jonge kinderen vooral nog vanuit eigen perspectief ervaren. Als kinderen ouder worden breiden de manieren van ontwikkelen en leren zich uit. Hun toenemend denkvermogen zorgt ervoor dat ze niet alles meer hoeven uit te vinden door het zelf te doen. Het denken wordt door de jaren heen steeds logischer en er worden meer verbanden gelegd. Kinderen zoeken steeds meer gericht naar bepaalde kennis en vaardigheden. Daarbij zijn ze steeds beter in staat om zaken vanuit verschillende perspectieven te bekijken. Ze ontwikkelen steeds meer concrete kennis over mensen, dieren, natuur en techniek, en maken geleidelijk de stap naar het begrijpen van abstracte begrippen en filosofische vragen. Ze raken vertrouwd met de fysische wereld – van een zandkorrel tot een sterrenstelsel – en leren hoe voorwerpen zich gedragen in verschillende situaties. Bijvoorbeeld: wat gebeurt er als je water op papier giet, of hoe een bal zal rollen afhankelijk van de ondergrond en kracht. Kinderen leren ook de effecten van hun handelingen voorspellen. Ze ontdekken hoe dingen werken, hoe ze iets kunnen maken of veranderen, en hoe ze informatie kunnen gebruiken om tot nieuwe inzichten te komen. In deze ontwikkeling speelt ook technologie en digitalisering een steeds grotere rol. Kinderen raken vertrouwd met technische en digitale middelen en toepassingen.

8. Zelfsturing en ondernemerszin

Ook deze ontwikkeling begint bij het willekeurig exploreren van de omgeving. Kinderen proberen uit, ontdekken en ervaren. Gaandeweg leren ze bewust keuzes te maken in hun spel en activiteiten: ze weten wat ze willen, nemen initiatief en zetten stappen om hun doelen te bereiken. Ze ontwikkelen wilskracht en leren doelen stellen, keuzes maken en gericht handelen. Ze bedenken scenario's voor acties, kunnen afstand nemen van een situatie en reflecteren op hun ervaringen. Zo leren van wat goed ging én van wat beter kan. Kinderen leren omgaan met moeilijkheden en obstakels. Ze ontwikkelen doorzettingsvermogen, flexibiliteit en het vermogen om problemen op te lossen. Ze ontdekken dat fouten maken erbij hoort en dat je met creativiteit en doorzettingsvermogen nieuwe oplossingen kunt vinden.

Bijlage 2.

Activiteiten domeinen

Binnen Wij Zijn JONG werken we met verschillende domeinen om ervoor te zorgen dat er een gevarieerd en afwisselen activiteiten aanbod is. Een kind ontwikkelt zich op diverse gebieden. Door het gebruik van verschillende domeinen kunnen wij activiteiten aanbieden die alle ontwikkelgebieden van kinderen aanraken. Hierdoor kunnen wij de ontwikkeling van kinderen optimaal stimuleren. Dit doen we samen, in een rijke en uitdagende omgeving, met ruimte voor eigen initiatief en altijd in dialoog. Daarnaast verhogen activiteiten de betrokkenheid en het welbevinden van kinderen. Om een gevarieerd keuze-aanbod te organiseren voor kinderen, maken we gebruik van zes domeinen.

Beleef

Buitenspelen is voor kinderen een kans om de omgeving te verkennen en avonturen te beleven. Het kind kan zijn fysieke grenzen testen, zich uiten, zijn zelfvertrouwen opbouwen en in de natuur spelen. Als kinderen buiten zijn, hebben ze meer ruimte en vrijheid voor grotere bewegingen zoals rennen, springen en gooien. Dergelijke lichamelijke activiteiten zijn goed voor de gezondheid, conditie en lichamelijke ontwikkeling van kinderen.

Beweeg

Voldoende bewegen is essentieel voor een gezond leven. Plezier beleven aan bewegen is het allerbelangrijkste voor het jonge kind. We proberen dit zo laagdrempelig mogelijk aan te bieden in ons dagelijkse programma. Regelmatig bewegen is namelijk belangrijk voor de gezondheid en goede ontwikkeling van kinderen.

Ontmoet

Wie ben jij? Wat kan ik van jou leren? Wij stimuleren kinderen om anderen te ontmoeten. Zich met hen te verbinden, krachten te bundelen; binnen en buiten hun groep. Want door andere mensen te ontmoeten en samen te vieren, ontdek je beter wie je zelf bent en wat jouw plekje op de wereld is. Zo kun je in de toekomst met zelfvertrouwen de keuzes maken die horen bij het leven.

Click

De ontwikkeling op het digitale vlak gaat enorm snel en overal kom je in aanraking met media. Door samen digitale spellen te spelen, ontwikkelen kinderen hun sociale en communicatievaardigheden. Ze leren samenwerken, kritisch denken en problemen oplossen.

Experimenteer

Spelenderwijs ontdekken kinderen hun technische vaardigheden. We stimuleren en moedigen de onderzoekende en ontwerpende houding van kinderen aan. Kinderen gaan zo creatief denken en innoveren, vernieuwende oplossingen verzinnen, kansen zien en originele ideeën bedenken.

Maak

Kunst, theater en muziek zijn creatieve uitdrukkingen van ervaringen, emoties en andere kwaliteiten. Via dit domein laten we kinderen kennismaken met deze verschillende disciplines. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van creativiteit en expressie bij kinderen.

Bijlage 3.

Overzicht formulieren pedagogisch werkplan

De ingevulde formulieren uit deze bijlage zijn een integraal onderdeel van dit pedagogisch werkplan.

- Formulier overzicht beroepskrachten in opleiding, stagiairs en vrijwilligers
- Formulier akkoordverklaring opvang in een 2^e basisgroep in de buitenschoolse opvang
- Formulier Mentorschap (of digitaal via Konnect)
- Formulier beschrijving rollen pedagogisch beleidsadviseur, beleidsmedewerker en pedagogisch coach
- Formulier overzicht jaarlijkse coaching en opleiding
- Formulier adviesaanvraag OC pedagogisch werkplan
- Jaarkalender P&K vestigingen

Bijlage 4.

Begrippenlijst

Bso

Buitenschoolse opvang. Zowel de voorschoolse opvang als de naschoolse opvang.

LRK-nummer

Unieke registratienummer voor iedere kinderopvangvestiging. Dit nummer is opgenomen in het Landelijke Register Kinderopvang.

Beroepskracht-kindratio (BKR)

De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal kinderen op de vestiging.

Bijlage 5.

Gebruikte literatuur

Boonstra, M. & IJ. Jepma (2016). *Lerenderwijs. Samenwerken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang*, Springer Media B.V.

Fukkink, R., redactie (2017). *Pedagogisch curriculum voor het jonge kind in de kinderopvang*. BKK. Bohn Stafleu van Loghum, Houten.

GGD GHOR Nederland & Nederlands Jeugdinstituut (NJI), *Veldinstrument observatie pedagogische praktijk kindercentra en peuterspeelzalen december, 2014* Utrecht.

Hoex, J., (2010). *Een solide basis voor positief jeugdbeleid*. Nederlands Jeugdinstituut.

ISSA, VBJK, Mutant (2016) *Europees kader voor kwaliteit (*Nederlandse samenvatting)* - European Quality Framework ECEC/ EQF.

Keulen, van, A., Leseman, P., Wanningen, K. & Kool, C. (2015). *Kwaliteitskader voor educatie van het jonge kind*. Nuvoorlater.nl

Keulen, A. van & E. Singer (2012), *Samen verschillend. Pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Laevers, F., Silkens, K., & Declercq, B. (2020). *Ervaringsgericht werken in de voorschoolse kinderopvang*. Lannoo.

Laevers, F., Buyse, E., Daems, M. Declercq, B. (2016). *Welbevinden en Betrokkenheid als toetsstenen voor kwaliteit in de kinderopvang* (Uitgave kennisdossier kinderopvang BKK). Utrecht: BKK.

Landelijk Pedagogenplatform Kindercentra (2017). *Bouwstenen voor een pedagogisch kwaliteitskader Kinderopvang*.

Leseman, P., Veen, A. redactie (2016). *Ontwikkeling van kinderen en relatie met kwaliteit voorschoolse instellingen. Resultaten uit het pre-COOL cohortonderzoek*. Kohnstamm Instituut.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2009). *De NCKO kwaliteitsmonitor*. SWP.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2012). *De kwaliteitsmonitor BSO*. SWP Amsterdam.

Riksen -Walraven, M. (2000). *Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang*. Vossiuspers AUP, Amsterdam.

Schreuder, L., M. Boogaard, R. Fukkink & J. Hoex (2011), *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Singer, E., & De Haan, D. (2021)). *Speels, liefdevol en vakkundig*. SWP.

Singer, E. & L. Kleerekoper (2009), *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*. Elsevier gezondheidszorg, Maarssen.

Singer, E., Van Keulen, A., Saiz, A. B., & Roetman, A. (2012). *Samen verschillend*. Reed Business Education.

Strik, A., Schoemaker, J., (2018) *Interactievaardigheden. Een kindvolgende benadering*. Bon Stafleu van Loghum, Houten.

